

Soraja Sadry
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK)
Opinnäytetyö, 2023

MAAHANMUUTTAJANAISIIN KOHDISTUVA LÄHISUHDEVÄKIVALTA

ESITE AUTTAMISTYÖHÖN

TIIVISTELMÄ

Soraja Sadry

Maahanmuuttajanaisiin kohdistuva lähisuhdeväkivalta- esite auttamistyöhön.

30 sivua ja 2 liitettä

Kevät 2023

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi (AMK)

Tämän kehittämispainotteisen opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla maahanmuuttajanaisiin kohdistuvaa lähisuhdeväkivaltaa ja antaa tietoa sen erilaisesta muodosta ja avun saatavuudesta kaikille lähisuhdeväkivaltaa kokeneille maahanmuuttajanasille, erityisesti turvapaikanhakijoille ja pakolaisnaisille. Opinnäytetyön tavoitteena oli työstää esite, joka sisältää tietoa lähisuhdeväkivallan tunnistamisesta ja avun hakemisesta ja josta hyötyvät sekä lähisuhdeväkivaltaa kokee neet maahanmuuttajanaiset ja sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset. Esitteestä oli tarkoitus tehdä selkeä, helppokäyttöinen ja käännettynä kolmelle eri kielelle.

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Pääkaupungin turvakoti ry: n kanssa. Kehittämistyön menetelmänä käytettiin kyselylomaketta, jota tehtiin opinnäytetyön aineistoa ja esitteen työstämistä varten. Kysely lähetettiin 35:lle turvakotien vastaavalle sosiaalityöntekijälle ja asiakastyöstä vastaavalle työntekijälle. Turvakotien työntekijöiden vastauksien avulla koottiin opinnäytetyön teoreettista viitekehystä ja päästiin työstämään esitteen.

Kyselyn tulosten perusteella saatiin selville, että maahanmuuttajanaiset kohtaavat vaikeuksia suomalaisessa palvelujärjestelmässä. Maahanmuuttajanaiset eivät ymmärrä eivätkä myöskään tiedä omista oikeuksistaan. Maahanmuuttajanasille on epäselvää, mikä kaikki väkivalta on Suomessa laitonta. Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen on ensisijainen ja tärkeä asia, jonka kautta voi jatkossa mahdollisesti suojata itseään lähisuhdeväkivallalta.

Asiasanat: esite, lähisuhdeväkivalta, maahanmuuttajanaisten, turvakoti

ABSTRACT

Soraja Sadry

The domestic violence against immigrant women- Brochure for helping work.

30 pages and 2 appendices

Spring 2023

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Social Services

Degree: Bachelor of Social Services

The purpose of this development-oriented thesis was to describe domestic violence against immigrant women and to provide information on its different form and the availability of help for all immigrant women who have experienced domestic violence, especially asylum seekers and refugee women. The goal of the thesis was to work on a brochure that contains information on recognizing domestic violence and seeking help, and which will benefit both immigrant women who have experienced violence and professionals of the social and health sector. The plan was to make the brochure clear, easy, and translate it into three different languages.

The thesis was made in cooperation with The Helsinki Shelters Home Registered Association. A questionnaire was used as the method of the development work, which was made for the material of the thesis and for making the brochure. The questionnaire was sent to 35 social workers in charge of shelters and to employees in charge of client work. With the help of the shelter worker's answers, the theoretical frame of reference for the thesis was put together and the brochure was made.

Based on the result of the questionnaire, it was found that immigrant women face difficulties in the Finnish service system. Immigrant women neither understand nor know their own rights. It is unclear to immigrant women that all violence is illegal in Finland. Recognizing the domestic violence is a primary and important matter, through which immigrant women can possibly protect themselves from domestic violence.

Keywords: brochure, domestic violence, immigrant women, shelter

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 MAAHANMUUTTAJANAISEN MONINAISUUS	5
2.1 Maahanmuuttaja käsitteenä	5
2.2 Maahanmuuttajanainen ja kulttuurisidonnaiset tekijät	6
3 LÄHISUHDEVÄKIVALLAN ERITYISPIIRTEET	8
3.1 Lähisuhdeväkivallan määritelmä	8
3.2 Lähisuhdeväkivallan monet muodot	9
4 MAAHANMUUTTAJANAISEN AUTTAMINEN	12
4.1 Turvakotipalvelut	13
4.2 Vertaistuki	14
5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA YHTEISTYÖKUMPPANI	15
6 KEHITTÄMISTYÖN PROSESSI JA MENETELMÄT	16
6.1 Kysely turvakotien työntekijöille	17
6.2 Kyselyn tulokset	18
6.3 Esitteen suunnittelu	19
7 EETTISYYS JA LUOTETAVUUS	22
8 POHDINTA	23
LÄHTEET	25
Liite 1. Kysely turvakotien työntekijöille	28
Liite 2. Esite auttamistyöhön.	29

1 JOHDANTO

Maahanmuutto Suomessa on ollut jatkuvassa kasvussa. Vuonna 2021 Suomen väestöstä oli ulkomaalaistaustaisia hieman alle 470 000 eli 8,5 prosenttia. Saman vuoden lopussa naisten osuus ulkomaalaistaustaisista oli 48,1 prosenttia. (Tilastokeskus, i.a.-a.) Naisiin kohdistuva väkivalta on globaali ilmiö. Väkivallan muodot saattavat vaihdella eri väestöryhmissä, maanosittain ja alueittain (Solotaroff ym., 2014, s. 22). Maahanmuuttajanaisella ja tytöllä on kolme kertaa suurempi riski kohdata lähisuhdeväkivaltaa kuin kantaväestöön kuuluvalla, se johtuu esimerkiksi sukupuolen, etnisen taustan ja uskonnolliseen yhteisöön kuulumisen syistä. Monilla maahanmuuttajanaisilla on virheellistä väkivallasta tietoa, jonka he ovat saaneet sosiaalisista verkostoista. Toisten tiedonsaanti on rajoittunut väkivallaisen miehen suodattamaan tietoon, naisen omat sosiaaliset kontaktit saattavat puuttua kokonaan. Naisen suomen kielen taidottomuus aiheuttaa riippuvuussuhteen esimerkiksi puolisoon. Väkivallasta puhumisesta ja avun hakemisesta tulee maahanmuuttajanaiselle vaikeampaa. (Kanervo ym., 2011, s. 176; 193.)

Opinnäytetyöni tarkoituksena on kuvailla maahanmuuttajanaisiin kohdistuvaa lähisuhdeväkivaltaa. Pyrin tuomaan esille konkreettista tietoa lähisuhdeväkivallasta, sen erilaisista muodoista ja tietoa turvakotipalveluista. Työni tavoitteena on, että siitä olisi hyötyä kaikille lähisuhdeväkivaltaa kokeneille maahanmuuttajanaisille, erityisesti turvapaikanhakijoille ja pakolaisnaisille. Opinnäytetyöni yhteistyökumppanina toimii Pääkaupungin turvakoti ry, turvakotiHertta. Tavoitteenamme on työstää informatiivinen esite, joka olisi tukena maahanmuuttajanaisille kaikissa lähisuhdeväkivallan vaiheissa. Esite on tarkoitus julkaista selkokielenä ja mahdollisesti kolmelle eri kielelle käännettynä. Ajatuksena on, että sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaiset voisivat jakaa esitettä omilla vastaanotoillaan maahanmuuttajanaisille.

2 MAAHANMUUTTAJANAISEN MONINAISUUS

2.1 Maahanmuuttaja käsitteenä

Maahanmuuttaja on yleiskäsite henkilölle, joka on muuttanut maasta toiseen. Käsitteellä viitataan yleensä henkilöihin, jotka ovat syntyneet ulkomailla. Sekä maahanmuuttaja- että ulkomaalaistaustainen käsitteillä viitataan kaikkiin eri perustein Suomeen muuttaneisiin henkilöihin. Perusteita ovat esimerkiksi perhesyyt, työ, opiskelu tai lähtömaan tilanteesta johtuva pakolaisuus. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, i.a.) Pakolaisiksi luetaan niin sanotut kiintiöpakolaiset ja turvapaikanhakijat. Turvapaikanhakija on henkilö, joka anoo turvapaikkaa Suomessa. Kun hänen hakemuksensa on käsitelty ja hän on saanut oleskeluluvan, hänestä tulee pakolainen. Vapaaehtoisesti muuttuvia sanotaan puolestaan siirtolaiseksi. Paluumuuttaja tarkoitetaan henkilö, jolla on suomalaiset sukujuuret tai hän on ollut aiemmin suomalainen. (Räty, 2002, s. 11.)

Ulkomailla syntyneistä selvästi suurimmat ryhmät ovat entisessä Neuvostoliitossa, Virossa ja Ruotsissa syntyneet. Entisessä Neuvostoliitossa syntyneitä henkilöitä oli vajaa 61 000 vuonna 2021. Seuraavaksi eniten Suomessa asui Irakissa, Venäjällä, Kiinassa ja Somaliassa syntyneitä, joita oli vähintään 12 000 henkeä kussakin ryhmässä. Vuoden 2021 lopussa naisten osuus ulkomaalaistaustaisista oli 48,1 prosenttia. Thaimaalaistaustaisista peräti 83 prosenttia ja filippiiniläistaustaisista 67 prosenttia oli naisia. Suurimmista taustamaaryhmistä myös esimerkiksi venäläis-, kiinalais- ja vietnamläistäustaustaisilla oli nais-enemmistö. (Tilastokeskus, i.a.-b.)

Maahanmuuttoviraston tilastojen mukaan vuosina 2021–2022 turvapaikkahakemuksia on ollut 5135. Turvapaikanhakija on henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Vuonna 2021 edelleen selkeästi suurimman hakijaryhmän muodostivat Irakin kansalaiset (612 hakemuksia), jota seurasi Afganistanin kansalaiset (403 hakemuksia) ja Somalian kansalaiset (316 hakemuksia). Vuoden 2022 alussa tilanne muuttui, suurimman hakijaryhmän muodostivat Ukrainan kansalaiset (1788 hakemuksia). Sukupuolijakauma on ollut melko

tasaista, naisia osuus hakemuksista on 2329 ja miehen osuus 2806. (Maahanmuuttovirasto, i.a.)

2.2 Maahanmuuttajanainen ja kulttuurisidonnaiset tekijät

Maahanmuuttajien saapuminen tarkoittaa usein hyvinkin erilaisten kulttuurien kohtaamista. Eri kulttuureihin kuuluvat asenteet ja uskomukset voivat olla hyvinkin erilaisia keskenään, joka puolestaan altistaa monille ristiriidoille, jopa väkivalalle. Käsitukset sukupuolirooleista ovat usein erilaiset: usein kulttuureissa naisen asema on epätasa-arvoinen. Maahanmuuttajien integroitumisessa ja sopeutumisessa suomalaiseen yhteiskuntaan on erityisesti naisilla omat vaikeutensa. (Korhonen & Ellonen, 2007, s. 19.)

Monilla maahanmuuttajanaisille suomalainen lainsäädäntö, tasa-arvoa korostavat periaatteet ovat vieraita. Käsitukset parisuhteesta, avioliitosta ja perhe-elämästä ovat heille hyvin erilaisia. Esimerkiksi maahanmuuttajanainen voi ajatella, että hänellä on velvollisuus kestää väkivaltaista miestä, koska avioero ei ole hyväksytty vaihtoehto. Usein maahanmuuttajanainen voi uhrata oman elämänsä ja tarpeensa saadakseen pelastettua perheensä tai sukunsa kunnian. (Kanerva ym., 2011, s. 174.)

Maahanmuuttajille perhekäsitys on hyvin erilainen ja paljon laajempi kuin suomalaisten käsitys ydinperheestä (Räty, 2002, s. 58.) Maahanmuuttajaperheeseen voidaan laskea mukaan isovanhempien lisäksi sisarusten lapsia tai suvun naimattomia naisia. Avioliittoa ei pidetä kahden ihmisen välisenä vaan lähinnä kahden perheen välisenä neuvoteltavana sopimuksena. Monissa kulttuureissa avioliitosta sopivat perheet ja suvun keskenään. (Kanervo ym., 2011, s. 175.)

Monet maahanmuuttajanaiset pysyvät kotona hoitamassa kotia ja lapsia. Tämä vaikeuttaa kielen opiskelua, kouluttautumista ja sosiaalisten kontaktien luomista. Toiselta on muistettava, että kaikki maahanmuuttajat eivät ole huonosti koulutettuja ja työttömiä. Suomeen muutto voi aiheuttaa muutoksia perheen sisäisissä rooleissa. Mies voi menettää sosiaalisen asemansa sen seurauksena, ettei voi

enää harjoittaa aiempaa ammattiaan. Myös Suomen pyrkimykset naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon, esimerkiksi naisen hyvä asema ja vapaus voivat tuntua jotain muuta kulttuuria edustavan miehen mielestä ahdistavalta, mikä puolestaan johtaa miesten kontrolloivaan ja väkivaltaiseen käytökseen. (Korhonen & Ellonen, 2007, s.19.)

Maahanmuuttajien mielenterveys vaihtelee muun muassa sukupuolen, taustaan ja tulomaan mukaan. Merkittävin mielenterveyshäiriöiden esiintyvyyteen vaikuttava tekijä on maahanmuuttosyy, turvapaikanhakijoilla ja pakolaisilla erilaiset mielenterveyden häiriöt ja ongelmat ovat selvästi yleisempiä kuin muille maahan muuttaneille tai kantaväestölle. (Castaneda ym., 2018, s.49.) Pakkolais-, turvapaikanhakija- sekä paperittomat naiset ovat erittäin haavoittuvassa asemassa kokemaan traumaattisia kokemuksia sekä väkivalta kaikissa pakolaisuuden vaiheissa sekä mahdollisen kotiinpaluun aikana (Goodman ym., 2017, s.1). Pakolaisuus ja turvapaikan hakeminen on erittäin stressaavaa ja traumatisoivaa aikaa. Pakomatkan aikana naiset voivat joutua esimerkiksi rosvojen, sotilaiden, rauhan- turvaajien, salakuljettajien ja toisten pakolaisten seksuaalisen väkivallan kohteeksi. Salakuljettajat saattavat avustaa naisia rajan yli saadakseen vastineeksi seksiä, rahaa ja arvoesineitä. (Kanervo ym., 2011, s 187–188).

Ne turvapaikanhakijat, joilla on todettu keskimääräistä suurempi riski sairastua mielenterveysongelmiin, koska elämäntilanne on erityisen stressaava ovat vaarassa jäädä palvelujen ulkopuolelle. Turvapaikan hakuprosessin aikana nainen saattaa kohdata vaiheita, joissa hän jää hyvien hoitokäytäntöjen ulkopuolelle. (Rauta, 2005, s. 32.) Maahanmuuttajanaيسilla varsinkin aiemmat kokemukset itseän tai läheisiin kohdistuvasta raa'asta väkivallasta lähtömaassa voivat johtaa parisuhdeväkivallan vähättelyyn uudessa kotimaassa. Maahanmuuttajanaisten esteet väkivallasta kertomiselle liittyvät siten monikerroksisesti tiedon ja kielitaidon puuttumiseen. Kaikki eivät välttämättä tiedä pari- ja lähisuhdeväkivallan ja raskauksien avioliitossa olevan Suomen lainsäädännön mukaan rikos. Naisten oikeudet ovat monissa maissa erilaiset kuin Suomessa. On maita, joissa naisilla ei ole minkälaisia oikeuksia, puhumattakaan avioeron hakemisesta (Kyllönen-Saarnio & nurmi 2005, s. 47).

3 LÄHISUHDEVÄKIVALLAN ERITYISPIIRTEET

3.1 Lähisuhdeväkivallan määritelmä

Väkivallan määrittelytapoja on useita, mutta yksiselitteinen määrittelemine on vaikeaa. Maailman terveysjärjestö WHO:n määritelmän mukaan: väkivalta on fyysisen voimaan tai vallan tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista, joka kohdistuu ihmiseen itseensä, toisen ihmiseen tai ihmisryhmään tai yhteisöön ja joka johtaa tai voi hyvin todennäköisesti johtaa kuolemaan, fyysiseen tai psyykkiseen vammaan syntymiseen, kehityksen häiriytymiseen tai perustarpeiden tyydyttymättä jäämiseen. (Bildjuschkin ym., 2020, s. 5.)

Väkivallan yleisin muoto on naisten lähisuhteessa kokema väkivalta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan lähisuhdeväkivallan kutsutaan väkivalta, jonka tekijä ja uhri ovat tai ovat olleet keskenään läheisessä suhteessa. Lähisuhdeväkivaltaa tapahtuu usein kodeissa ja se jää tyypillisesti piiloon. Väkivallan tekijöitä lähisuhteissa voivat olla puolison lisäksi veli, sisko, poikaystävä, isä, äiti, isäpuoli, äitipuoli, lapsi ja erityisesti aikuiset lapset. Tyypillisesti uhrin koko lähipiiri altistuu väkivallan vaikutuksille. (Kyllönen–Saarnio & Nurmi, 2005, s. 20.)

Lähisuhdeväkivaltaa esiintyy yhteiskuntaluokasta, kulttuurista, ikäluokasta ja sukupuolesta riippumatta. Lähisuhdeväkivallan muita ilmenemismuotoja ovat perheväkivalta, parisuhdeväkivalta ja seurusteluväkivalta. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, i.a.-b.) Lähisuhdeväkivalta voi kohdistua omaan puolisoon, lapseen tai muuhun sukulaiseen tai saman tekijän taholta usean eri henkilöön. Jossakin tapauksissa se voi olla myös molemminpuolista. Se voi jäädä yksittäiseksi tapahtumaksi tai toistua satunnaisesti tai tiettyihin tilanteisiin liittyen. Väkivalta voi myös olla jatkuvaa, pitkäkestoista ja muuttua ajan myötä vakaammaksi. (Siukola, 2014, s. 11.)

Suomessa asuvien maahanmuuttajanaisten kokemasta lähisuhdeväkivallasta ei ole kattavaa tutkimustietoa. Suomen tilannetta koskevat arviot perustuvat muun muassa turvakotityöstä saatuihin tietoihin ja selvityksiin, projekteihin, poliisin

tietoihin sekä maahanmuuttajien asemaa koskeviin muihin tutkimuksiin. (Kyllönen-Saarnio & Nurmi, 2005, s. 23.)

Vuonna 2014 THL:n ja Tilastokeskuksen keräämän ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi -tutkimuksen (UTH) aineiston mukaan eri puolilla Suomea asuneiden ulkomaalaistaustaisten henkilöiden käyntihaastatteluilla tutkittiin yhteensä 3 262 henkilöä 12:lla eri kielellä. Tutkitut edustivat Suomen koko ulkomaista syntyperää olevaa väestöä. Tutkimuksen osioon, jossa väkivaltaa koskevat kysymykset olivat, vastasi yhteensä 2670 henkilöä. Väkivallan kokeminen oli ulkomaalaistaustaisten naisten osalta sitä yleisempää, mitä nuorempia vastaajat olivat: 15–29-vuotiaiden naisten parissa 12 prosenttia oli kokenut väkivaltaa viimeksi kuluneen vuoden aikana, kun vanhemmissa ikäryhmissä osuus oli 4–5 prosenttia. Siviilisäädyn mukaan tarkasteltuna naimattomat naiset olivat kokeneet useimmin väkivaltaa (11 %), kun esimerkiksi naimisissa, rekisteröidyssä parisuhteessa tai avoliitossa olevista väkivaltakokemuksia raportoineiden osuus oli 5 prosenttia. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2018, s. 33.)

3.2 Lähisuhdeväkivallan monet muodot

Maahanmuuttajanaisiin kohdistuvassa lähisuhdeväkivallassa on kyse samasta ilmiöstä, joka kohdistuu suomalaisiin naisiin Suomessa - joskin maahanmuuttajanaisilla ilmiöön liittyy tiettyjä erityispiirteitä. (Hansen ym., 2016, s. 103; Kanervo ym., 2011, s. 175.) Maahanmuuttajanaisten kokema väkivalta sisältää erityisesti sukupuolten väliseen epätasa-arvoon liittyvä miesten etuoikeuksien ja valta-asema väärinkäyttöä. Tähän väkivallan muotoon kuuluu perinteisistä, epätasa-arvoisista naisen ja miehen rooleista kiinni pitäminen, esimerkiksi vaaditaan naisia jäämään kotiin hoitamaan lapsia. Avioliitossa miesten valta-asema käyttö voi näkyä niin, että naista kohdellaan palvelijana ja mies katsoo oikeudekseen tehdä seksuaalista väkivaltaa. Lisäksi naisen voi olla mahdotonta päättää lasten lukumäärästä, jos mies päättää ehkäisystä. (Kyllönen-Saarnio & Nurmi, 2005, s. 29.) Väkivallan tarkoitus aiheuttaa vahinkoa ja väkivalta on usein jaoteltu tekemuotojen perusteella. Jokainen muoto vaikuttaa uhriinsa eri tavalla. Väkivallan muodot liittyvät toisiinsa eri tilanteissa eri painoarvolla ja muotoja on mahdotonta täysin

erottaa toisistaan. (Hakkarainen, 2019, s. 13). Lähisuhdeväkivalta voi ilmetä esimerkiksi fyysisenä, henkisenä tai taloudellisena väkivaltana, laiminlyöntinä, uskonnollisena tai kulttuurisena väkivaltana (Siukola, 2014, s. 11).

Fyysisen väkivallan esimerkkinä voi olla töniminen, lyöminen, potkiminen, tukistaminen, pään hakkaaminen, raapiminen, repiminen, ravistelu, ampuma tai teräaseen käyttö tai fyysisellä väkivallalla uhkailu. Henkisen väkivallan tunnistaminen on usein uhrille vaikeampaa kuin fyysisen väkivallan tunnistaminen (Kyllönen-Saarnio & Nurmi, 2005, s.28). Henkisen väkivallan esimerkkinä ovat alistaminen, arvostelu, halveksunta, kontrollointi, sosiaalisen kanssakäymisen rajoittaminen, voimakas mustasukkaisuus, eristäminen, tavaroiden hajottaminen, kotieläinten vahingoittaminen tai jollakin näistä tai esimerkiksi itsemurhalla uhkaaminen. (Siukola, 2014, s.10–12.) Lähisuhteissa maahanmuuttajanaisiin kohdistuvaan henkiseen väkivaltaan liittyviä piirteitä, jotka liittyvät naisten haavoittuvaan asemaan. Miesten kontrolloiva ja alistava käytös ja siihen yhdistyvä naisen tietämättömyys ja heikko suomen kielen taito altistavat naisia henkisen väkivallan uhreiksi. Naista saatetaan uhkailla ja pelotella esimerkiksi avioerolla ja maasta kartoituksella tai oleskeluluvan ja lasten menetyksellä. (Kanervo ym., 2011, s. 174.) Väkivallan uhka itsessään riittää vaikuttamaan uhriin monin tavoin. Uhka voi olla sanatonta viestintää tai elehdintää, jonka vain uhri havaitsee. (Hakkarainen, 2019, s.14.)

Seksuaalinen väkivalta on aina traumaattinen tapahtuma. Raiskaus tapahtumana kohdistuu seksuaalisuuteen, joka on yksi ihmisen herkimmistä ja intiimimmistä alueista. Seksuaalisen väkivallan kokemukseen liittyvän trauman vaikutukset voivat tulla näkyviin myöhemmissä elämänvaiheissa, esimerkiksi raskauden aikana tai synnytyksen jälkeen. Lähisuhteessa ilmenevän seksuaalisen väkivallan vuoksi naisen voi olla todellisuudessa mahdotonta päättää perheen lisäksi, hankitaanko lapsia vai ei, varsinkin jos kumppani kontrolloi naisen muuta toimintaa. (Kyllönen- Saarnio& Nurmi, 2005, s. 28–29.). Seksuaalisen väkivallan muotoja ovat muun muassa raiskaus, raiskauksen yritys tai seksuaalisen kanssakäymisen eri muotoihin painostaminen tai seksiin pakottaminen, seksuaalisella väkivallalla uhkailu a, seksuaalinen halventaminen, pornografiaan pakottaminen, ehkäisyn käytön kieltäminen, aborttiin pakottaminen tai seksuaalisen itsemääräämisoikeuden rajoittaminen. (Siukola, 2014, s. 11.) Parisuhteessa seksuaalinen

väkivalta liittyy usein muihin pahoinpitelyn muotoihin. Fyysinen pahoinpitely saattaa päättyä raiskaukseen. Väkivallantekijä voi pahoinpitelyn päätteeksi pakottaa seksiin ja yhdyntään tai vaatia sitä sovinnon merkiksi. (Marttala, 2011, s. 49.)

Taloudellinen väkivalta on väkivalta, joka ilmenee henkilön taloudellisiin asioihin liittyvän itsemääräämisen tahallisen loukkaamisena tai rajoittamisena (Bildjuschkin ym., 2020, s. 9). Uhri joutuu tulemaan toimeen ilman rahaa, pyytämään esimerkiksi puolisolta talousrahaa tai uhrilla ei välttämättä ole edes omaa pankkitiliä. Esimerkiksi puolison voi käyttää omiin tarpeisiinsa naisen palkkaa tai toimeentulon tarkoitettua rahaa, kuten lapsilisää. On hyvin yleistä, että suomen kielisen taidottoman naisen nimiin otetaan erilaisia luottoja ja lainoja. Usein puoliso selittää tilanteen niin, että naisen on pakko allekirjoittaa lainoja. Jossain tapauksissa puoliso saattaa allekirjoittaa naisen puolesta lainoja tai luottoja. (Hansen ym., 2016, s. 67; Kanervo ym., 2011, s. 180.) Naisen työssäkäynnin estäminen ja työyhteisöstä eristäminen ovat taloudellista väkivaltaa. Mies voi estää naisen töihin menemisen riehumalla naisen työpaikalla tai järjestämällä mustasukkaisia raivokohtauksia. (Marttala, 2011, s. 50.)

Uskonnollinen väkivalta voi olla uskonnon harjoittamisen kieltämistä tai naisen uskonnon pilkkaamista ja halventamista. Maahanmuuttajanaiset ja tytöt joutuvat kokemaan läheisten tekemää uskonnollisilla säännöillä pelottelua, kiristämistä ja painostamista. Myös uskonnollisiin sääntöihin ja normeihin pakottaminen on väkivaltaa. (Kyllönen-Saarnio & Nurmi, 2005, s. 30.) Se on väkivaltaa, jossa uskontoon sidoksissa olevalla haitallisella käytännöllä tahallisesti loukataan tai rajoitetaan henkilön tai henkilöryhmän itsemääräämisoikeutta tai koskemattomuutta (Bildjuschkin ym., 2020, s. 11).

Kunniaan liittyvä väkivalta YK:n määritelmän mukaan kunniaan liittyvä väkivalta on naisiin kohdistuvaa väkivaltaa. Kunniaan liittyvä väkivalta on kollektiivinen ilmiö- isä, veljet, äidit ja tyttäret sekä koko suku ja yhteisö ovat väkivallan tekijöitä, kohteita tai yleisöä, jota varten väkivaltaa toteutetaan. Ilmiön määrittelystä oleellista on miesvaltaiseen arvomaailmaan nojaava sukupuoli moraali ja patriarkaalinen kulttuuri. Patriarkaalisen kulttuurilla tarkoitetaan yhteiskuntajärjestystä, jossa miehet ovat sukupuolensa takia etuoikeutettuja naisiin verrattuna. Samalla

kunniaan liittyvä väkivalta on vahvasti kytketty naisen seksuaalisuuteen, johon miehen ja koko perheen kunnia olennaisesti liittyy. (Tauro & van Dijken, 2009.) Patriarkaalisen maskuliinisuuden piirteet ovat selkeitä. Miehellä on oikeus ja velvollisuus hoitaa kodin ulkopuoliset asiat, mikä mahdollista näistä vapaamman toiminnan kodin ulkopuolella. Mies toimi tavallaan välittäjänä hyvin intiimiksi ja yksityiseksi koetun perhe-elämän ja yhteiskunnallisen toiminnan välillä. Jatkuva pärjääminen ja onnistumiset on sidottu kunnian mittaamiseen perheen sekä yhteisön silmissä. (Lindman, 2015, s. 142.)

Nämä kulttuuriset käsitykset perheen ja miesten kunniaa ovat sidoksissa erityisesti tyttöjen seksuaaliseen koskemattomuuteen täydelliseen käytökseen. Nuoren naisen kunnia saatetaan pyrkiä takaamaan ennaltaehkäisevin keinoin, kuten tytön ympärileikkauksella ja pakkoavioliitolla. (Hansen ym., 2016, s. 58; Kanervo ym., 2011, s. 181.)

4 MAAHANMUUTTAJANAISEN AUTTAMINEN

Väkivaltatyö lähtökohtana on tarjota samaa palvelua suomalaisille ja maahanmuuttajataustaisille asiakkaille, koska väkivaltakokemukset ovat samanlaisia kulttuurista riippumatta. Työskentelyssä on otettava huomioon maahanmuuttajanaisten etninen ja kulttuurinen tausta, lainsäädäntö, naisten kielitaito, Suomessa oloaika sekä tietämys omista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. (Ojuri & Laitinen, 2015, s. 32.) Maahanmuuttajanaiset asiakkaat tarvitsevat tukea selvittääkseen henkisesti, mutta usein he myös tarvitsevat apua konkreettisten asioiden hoitamisessa (Ensi- ja turvakotien liitto ry i.a.-a).

4.1 Turvakotipalvelut

Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen tietojen mukaan vuonna 2019 turvakotiasiakkaita oli eniten aikuisia naisia ja pieniä lapsia. Asiakkaiden äidinkielen perusteella nähdään, että ulkomaalaistaustaisia asiakkaita oli vajaa kolmasosa (28 %). Näissä tapauksissa äidinkieli oli muu kuin suomen, ruotsin tai saamen kieli. (Terveys ja hyvinvoinnin laitos, 2020.) Monika-Naiset liitto on kehittänyt ja tuottanut matalan kynnyksen palveluita väkivaltaa kokeneille maahanmuuttajanasille ja lapsille. Liitto on perustanut Voimavarakeskus Monikan ja Mona-turvakodin. (Karnervo ym., 2011, s.175.)

Turvakodilla tarkoitetaan ympärivuorokautista, asiakkaalle maksutonta kriisityön yksikköä, johon lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeva henkilö tai perhe voi mennä oma-aloitteisesti tai viranomaisen tai muun tahon ohjaamana, tarvittaessa myös nimettömänä. (L 1354/2014, 3 §.) Turvakoti on kodinomainen paikka, jossa saa suojan väkivallalta ja apua väkivallan loppumiseksi. Turvakodissa tarjotaan akuuttiin tilanteeseen ammatillista tukea, neuvontaa ja ohjausta. Turvakodissa on henkilöstöä ympäri vuorokauden. Turvakotiin voi soittaa, jos haluaa lisätietoa tai tilanne mietityttää. (Terveiden ja hyvinvoinninlaitos, 2021.) Nollalinja on ilmainen auttava puhelin, jonne voi soittaa mihin kellonaikaan tahansa, vuoden jokaisena päivänä. Koulutettujen työntekijöiden tarjoaman kriisiavun lisäksi turvakodissa voitavata muita samaa kokeneita ja saada tukea uuden elämän järjestämiseen. Turvakodin kautta myös väkivallan tekijä voi saada apua. Turvakodissa voi saada neuvontaa oikeudellisiin kysymyksiin ja käytännön asioiden järjestämiseen. Mahdollisuuksien mukaan voi käydä turvakodista käsin töissä ja lapset voivat käydä päivähoitossa tai koulussa. Turvakoti on nimensä mukaan turvallinen ja asiakassuhde on luottamuksellinen ja henkilöstölle on salassapitovelvollisuus. (Nollalinja, i.a.)

Turvakotien kokoa kuvataan perhepaikkojen määrällä, joiden koko vaihtelee ja eri turvakodeissa on eri määrä perhepaikkoja. Eli perhepaikalla tarkoitetaan huonetta tai huoneistoa. Jos turvakotiin tulee yksi asiakas, hänelle varataan yksi perhepaikka. Samoin jos asiakas tulee lapsien kanssa, varataan heille yksi perhepaikka. Perhepaikat vaihtelevat perhepaikoittain, eikä sitä ole sitovasti määritelty. (Heitamäki ym., 2020.)

4.2 Vertaistuki

Väkivalta kokeminen läheiseltä ihmiseltä on äärimmäisen satuttavaa ja aiheuttaa usein myös häpeää. Lisäksi väkivallan kokija voi ajatella, ettei kukaan muu koe vastaava, ja siten kokee itsensä ulkopuoliseksi. Tämän takia vertaistuki voi olla osa auttamispalvelua, jota voidaan tarjota maahanmuuttajanasille. Ystäviltä tai muilta läheisiltä saatu tuki ja ymmärrys ovat usein ensiarvoisen tärkeitä väkivallasta toipumiselle. Toiselta maahanmuuttajanasilla omat sosiaaliset kontaktit ovat vähissä tai saattavat puuttua kokonaan. Voimavarakeskus Monikan ja turvakotien työntekijät toimivat usein vertaistukena, kulttuuritulkkeina ja sillanrakentajina asiakkaan ja viranomaisen välillä. (Kanervo ym., 2011, s. 193.)

Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistyksissä on mukana aktiivisia vertaistukeita tekijöitä, jotka haluavat olla tukena muille väkivaltaa kokeneille. Väkivaltaa kokeneelle vertaisena toimiminen tuo kiitollisuutta siitä, että kun on itse saanut apua ja selvinnyt väkivallasta on ilo, jos voi niiden kokemusten jälkeen olla avuksi ja hyödyksi. Vertainen ymmärtää väkivallan kokijaa ja osaa tarjota sellaista apua, jota olisi toivonut saavansa vastaavassa tilanteessa, tai mistä on ollut hyötyä toipumisen aikana. Vertainen voi ymmärtää myös sen, millainen apu tai toiminta ei tunnu tilanteessa hyvältä. Vertaisena toimiminen tuo myös voimaan asumista ja näkökulmia ja oman elämän. (Ensi- ja turvakotien liitto, i.a.-b.)

5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA YHTEISTYÖKUMPPANI

Opinnäytetyön aihe syntyi jo mielessäni ennen opiskelun alkua, sillä lähisuhdeväkivallan teema on aina ollut minun kiinnostukseni kohteena. Opinnäytetyön tarkoituksena antaa tietoa muun muassa lähisuhdeväkivallasta kokeneille maahanmuuttajaisille, avun saatavuudesta ja väkivallan puheeksi ottamisen tärkeydestä. Konkreettisenä tavoitteena on työstää esite, josta hyötyvät sekä lähisuhdeväkivallasta kokeneet maahanmuuttajaiset, että sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset.

Esitteen tarkoituksena sisältää tietoa lähisuhdeväkivallasta ja siihen liittyvistä palveluista maahanmuuttojaisille. Sen työstämistä varten laadin kyselylomakkeen. Esitteestä on tarkoitus tehdä selkeä, yksinkertaista ja helppokäyttöistä, selkokielenä ja käännettynä kolmelle eri kielelle. Sen avulla maahanmuuttajaiset voivat tunnistaa väkivaltaa ja voivat hakea apua. Esitettä on tarkoitus jakaa sille, että verkkoversio esiteestä ensin lähetän työelämätaholle, sitten yhteistyökumppani lähettää sähköpostin kautta muille turvakodeille ja sosiaali- ja terveysalan työntekijöille.

Opinnäytetyöni yhteistyökumppanina on Pääkaupungin turvakoti ry, turvakoti Hertta. Pääkaupungin turvakoti ry perustettiin 12.6.1978 Helsingin seurahuoneella. Pääkaupungin turvakoti toimii perhe ja lähisuhdeväkivalta työn kentällä kolmen eri toimintamuodon- turvakodit Hertta, Toukola ja Pellas, asumisyksikkö Kilpola ja Lähisuhdeväkivaltatyön yksikkö- keinoin. Toimintamuodoissa tuotetaan ammatillisesti laadukkaita laitos- ja avopalveluja perhe- ja lähisuhdeväkivallan kaikille osapuolille. Työskentelyn tavoitteena on väkivallan tunnistaminen, loppuminen, ja väkivaltaisista kokemuksista selviytyminen. (Pääkaupunginturvakoti, i.a.)

Turvakoti Hertta, jossa on 14 perhepaikkaa, sijaitsee kerrostalon 2. ja 3. kerroksessa Helsingin Herttoniemessä os. Työnjohtajankatu 7 C, 00880 Helsinki. Turvakodin henkilökunta antaa tukea ja tietoa myös käytännön asioiden järjestämiseen ja vastaa ympärivuorokautisesti lähisuhdeväkivallan kysymyksiin liittyviin

puheluihin. Hertta turvakodissa noin 30–40 % asiakkaista ovat maahanmuuttaja-taustaisia vuodessa. Vuonna 2022 turvakoti Hertassa oli 31 eri kieltä (suomen ja ruotsin lisäksi) äidinkielenään puhuvaa asiakasta. (Pääkaupunginturvakoti, i.a.)

6 KEHITTÄMISTYÖN PROSESSI JA MENETELMÄT

Kehittämistyön prosessi eteni monessa eri vaiheessa. Prosessin alkuvaiheessa helmikuun 2022 otin Hertta turvakodin vastaavan työntekijään yhteyttä ja sovin palaveria. Kävin tutustumassa turvakotiin, henkilökuntaan ja tiloihin. Silloin keskusteluissa syntyi ideaa, työstää esitteen lähisuhdeväkivallasta maahanmuuttajaisille. Tätä idea toteuttamisprosessia lähdin suunnittelemaan. Tein sopimuksen työelämätahon kanssa sopimuksen opinnäytetyöstä. Seuraavassa vaiheessa elokuussa 2022 koostin työhön tarvittavat teoreettista viitekehystä ja laadin opinnäytetyön suunnitelmaa.

Prosessi eteni eteenpäin ja yhteistyö työelämätahon kanssa sujui hyvin ja tavoitteiden mukaisesti. Yksi tärkeimmistä tavoitteista oli kerätä esitteen työstämistä varten tietoa. Sen vuoksi seuraavassa vaiheessa lähdin laatimaan kyselylomaketta turvakotien työntekijöille. Työelämätaho hyväksyi kyselyn ja otti kantaa lähettää kyselyn eteenpäin sähköpostin välityksellä monille Suomen turvakotien työntekijöille. Kyselylomake lähetettiin 28 turvakotiin turvakotien vastaaville sosiaalityöntekijöille tai asiakastyöstä vastaaville, ja sen lisäksi Pääkaupungin turvakoti ry:n turvakotien henkilökunnalle. Yhteensä kysely oli lähetetty 35 työntekijöille.

Syys- ja marraskuun aikana sain turvakotien työntekijöiden vastauksia kyselyyn eri puolelta Suomea. Vuoden 2022 loppuvaiheessa kävin läpi kyselyn vastauksia ja keräsin aiheesta tietoa. Maaliskuun 2023 sain valmiiksi opinnäytetyön käsikirjoituksen, joka sisältää esitteen Power Point versiota. Huhtikuun aikana kävimme keskusteluja vielä työelämätahon kanssa, jonka jälkeen tein korjauksia esitteen

sisällöstä ja yhdessä mieheni kanssa, saimme valmiiksi esitteen lopullisen version (Liite 2). Koko kehittämistyön prosessi on kuvattu tarkemmin myös alla olevassa taulukossa (Taulukko 1).

1. Ideapaperin hyväksyminen ja yhteydenotto työelämäntahoon
2. Ideointi, keskustelu ja sopimuksen teko työelämäntahon kanssa
3. Teoreettisen viitekehyksen koostaminen
4. Kyselyn laatiminen
5. Vastauksien analysointi
6. Esitteen työstäminen (Power Point versio)
7. Lopullinen versio esitteestä

Taulukko 1. Kehittämistyön prosessin eteneminen

6.1 Kysely turvakotien työntekijöille

Toiminnallisen oppinäytetyön lopullisena tuotoksena on aina jokin konkreettinen tuote, kuten kirja, portfolio, opas tai minun tapauksessani esite. Toiminnallisessa oppinäytetyössä tutkimuksellinen selvitys kuuluu toteutustapaan. Toteutustavalla tarkoitetaan keinoja, joilla oppaan tai esitteen materiaali voi hankkia. Selvityksen avulla voidaan varmistaa oppinäytetyön valmistetun tuotteen lopullinen muoto. (Vilkkä & Airaksinen, 2003, s. 51.)

Oppinäytetyöni lähestyttäväksi valitsin kehittämispainotteisen oppinäytetyön menetelmää, sillä se sopii parhaiten minun työskentelytavakseni. Kehittämispainotteisessa oppinäytetyössä tiedon keräämiseen keinona käytetään avointa haastattelua, kyselyä tai konsultaatioita. Toiminnallisessa oppinäytetyössä ei aina tarvitse analysoida kerättyä tietoa tai aineistoa yhtä tarkasti kuin esimerkiksi tutkimuksellisissa oppinäytetyöissä. Konsultaatioita ovat sellaiset haastattelut, joissa kerätään tai tarkistetaan faktatietoa asiantuntijoilta. (Vilkkä & Airaksinen, 2003, s. 58–63.)

Opinnäytetyön menetelmänä käytin kyselylomaketta. Lomake on strukturoitu haastattelulomake, jossa käytetään avoimia kysymyksiä. Se on toimiva tapa kerätä ainestoa, kun tutkimusongelma ei ole kovin laaja ja tavoitteena on hyvin rajattua, esimerkiksi yhtä asiaa koskevien mielipiteiden, näkemysten, käsitysten tai kokemusten kuvaaminen (Vilka, 2005, s. 101). Kysely oli tarkoitettu turvakodin työntekijöille. Kyselyn avulla aion kerätä tietoa, millaiselle esitteelle on tarvetta. Avoimien kysymysten avulla halusin antaa turvakotien työntekijöille mahdollisuuden kertoa juuri oman mielipiteensä omin sanoin (Hirsjärvi, ym. 2009, s. 201). Kyselylomake sisältää kolme kysymystä (Liite 1).

6.2 Kyselyn tulokset

Sain kyselyn vastaukset kymmeneltä turvakotien työntekijöiltä eri puolelta Suomea. Kyselyn kysymystä oli 3. Ensimmäisessä kysymyksessä kysyin millaista tietoa maahanmuuttajanaiset tarvitsevat liittyen lähisuhdeväkivaltaan? Kaikissa vastauksissa tuli ilmi, ettei maahanmuuttajanaisilla ole kattavaa tietoa mitä on lähisuhdeväkivalta. Maahanmuuttajanaiset eivät osaa tunnistaa väkivaltaa.

mitä on lähisuhdeväkivalta - he eivät välttämättä tunnista väkivallan eri muotoja

Käsitykset siitä, mikä on väkivaltaa, voi vaihdella kulttuurittain. On hyvä antaa tiedoksi, että väkivaltaa esiintyy eri muodoissa; väkivalta voi olla esimerkiksi fyysistä, henkistä, seksuaalista tai taloudellista.

Konkreettista tietoa, joka auttaa hahmottamaan, mitä väkivalta on. Ei riitä että, puhutaan fyysistä, henkisestä ja taloudellisesta väkivallasta jne. Yleisellä tasolla, vaan on tarpeen avata väkivallan muotoja konkreettisesti.

Avoimella kysymyksellä kysyin seuraavaa kysymystä millaista palvelua maahanmuuttajanaiset tarvitsevat. Tähän liittyen kysymyksen vastaukset olivat erilaisia. Jokaisella työntekijällä oli omia ajatuksia ja mielipiteitä tähän kysymykseen.

mistä eri tahoilta he saavat sitä tarvitessaan apua mm. avioeroa ha-
kiessa, huoltajuuskiistassa.

vertaistukea - samassa tilanteessa olevien kohtaamista.
Neuvontaa ja ohjausta (Konkreettista): Heille olisi hyvä kertoa jostain
palvelusta, mistä saisi hänen ymmärtämällään kielellä ohjausta ja
neuvontaa Suomessa asumiseen liittyvissä asioissa.

Sosiaalipalvelut, terveystyö, kielipalvelut, asumisen ja koulutuk-
seen liittyvistä palveluista, työllistymispalveluista.

Selkokieliä materiaaleja ja palveluita

Kolmas kysymyksen avulla kysyin esitteen ulkonäöstä, muodosta ja koosta. Vas-
taukset olivat melko samanlaisia.

Oppaan tai esitteen tulisi olla selkosuomeksi ja lisäksi sen olisi hyvä
olla myös saatavilla yleisimmillä Suomessa olevien maahanmuutta-
jien käyttämällä kielillä.

Oppaan tai esitteen ulkonäön tulisi olla selkeä ja saavutettavuudel-
taan hyvä.

Tekstiä ei tule olla liikaa ja fontin tulee olla selkeä. Ainakin muutama
havainnollistava kuva olisi ehkä hyvä löytyä.

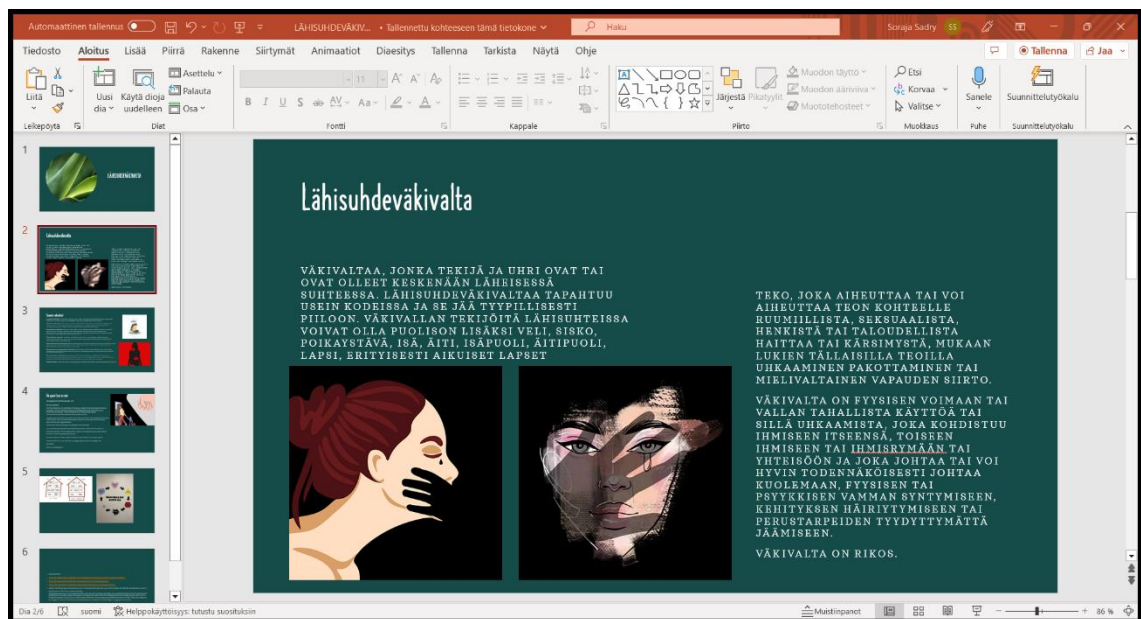
Vastaukset olivat monipuolisia ja näillä tiedoilla lähdin työstämään esite.

6.3 Esitteen suunnittelu

Turvakodin työntekijöille laadittu kysely toi monipuolista tietoa ja antoi pohjan
esitteen työstämiseen. Sain kyselyn tuloksista esimerkiksi millaista tietoa lähisuht-
deväkivallasta maahanmuuttajanaiset tarvitsevat ja millainen esite pitäisi olla.
Lähdin näiden tietojen mukaan suunnittelemaan esitteen alustavasti ensin Power
Point-sovelluksen avulla, sillä koin sen sovelluksen parhaaksi vaihtoehdoksi. Po-
wer Point – sovelluksen avulla voidaan helposti valita värin ja kokeilla erialaisia
fontteja. Esitteen tarkoituksena olla selkeä ja helppokäyttöinen mutta samalla
kaunis. Esitteen muoto on kaksipuoleinen flyer, taitettu A4. Esitteen valitsemani

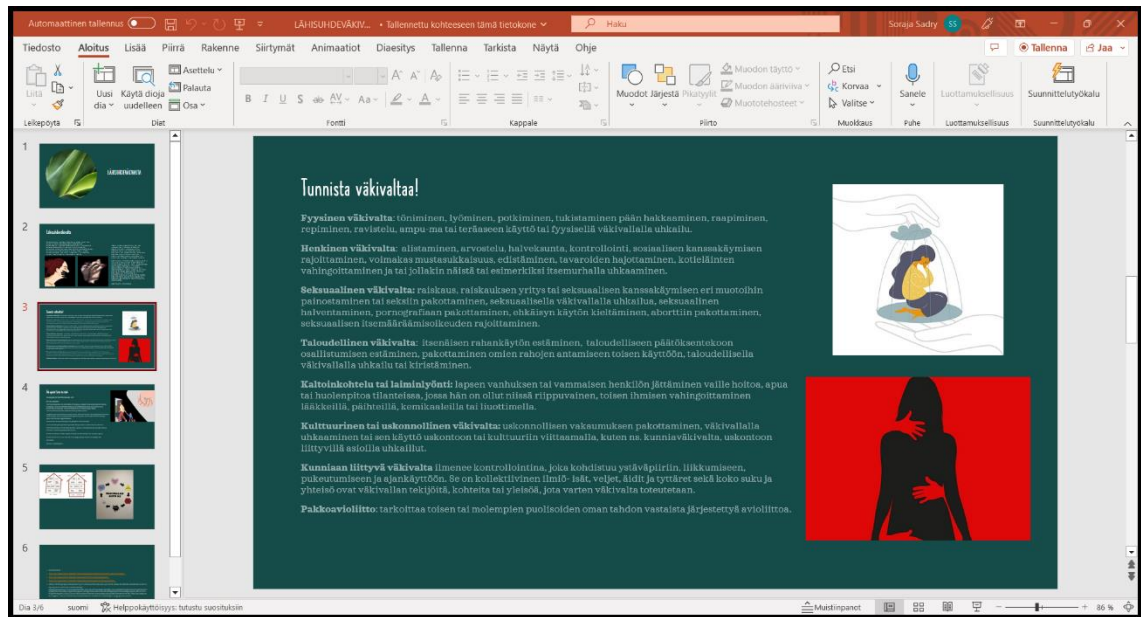
kuvat ovat Pixpay:n nettisivun valikoimasta. Valitsen esitteen värin tummanvihreään, sillä se on rauhoittava ja neutraalinen väri, se symboloi myötätuntoa ja toivoa. Lähetin Power Point esityksen (Kuva 1) Hertta turvakodin vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Esitteen ensimmäinen sivu eli kansi sisältää: esitteen nimi. Toisella sivulla tulee tietoa lähisuhdeväkivallasta (Kuva 1).

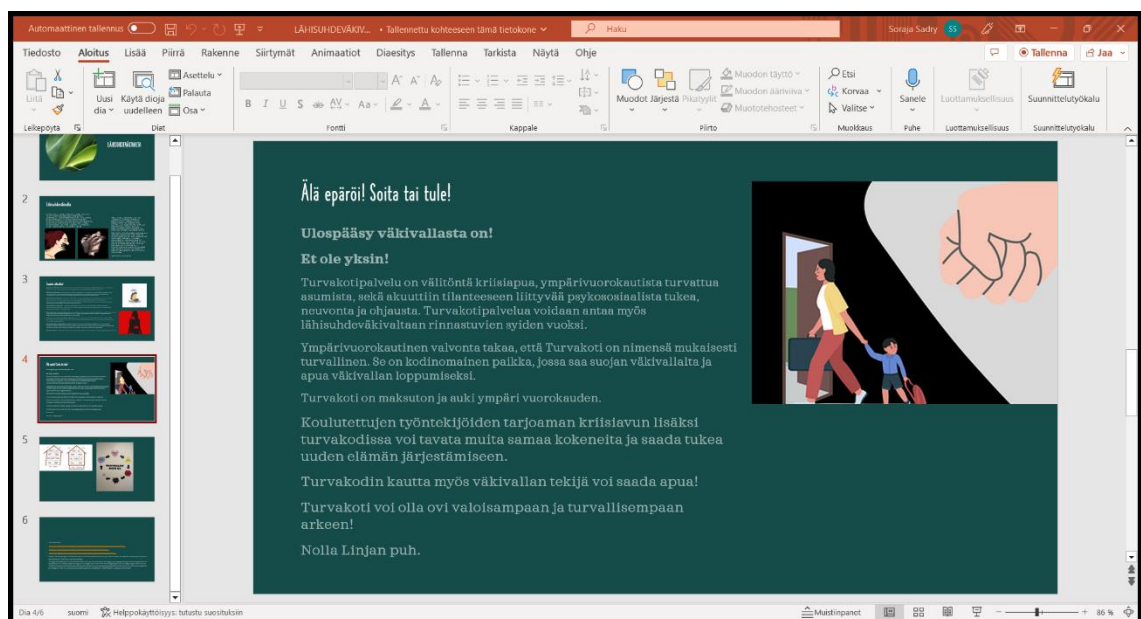

Kuva 1. Tieto lähisuhdeväkivallasta

Seuraavaksi tulee tietoa, miten tunnistetaan lähisuhdeväkivaltaa ja sen muotoja (Kuva 2). Esite myös sisältää tietoa turvakodista ja Nollalinjan puhelinnumeroa (Kuva 3). Esitteen tarkoituksena olla selkokielellä ja myös käännettynä kolmelle eri kielelle: arabia, dari/farsi, venäjä.

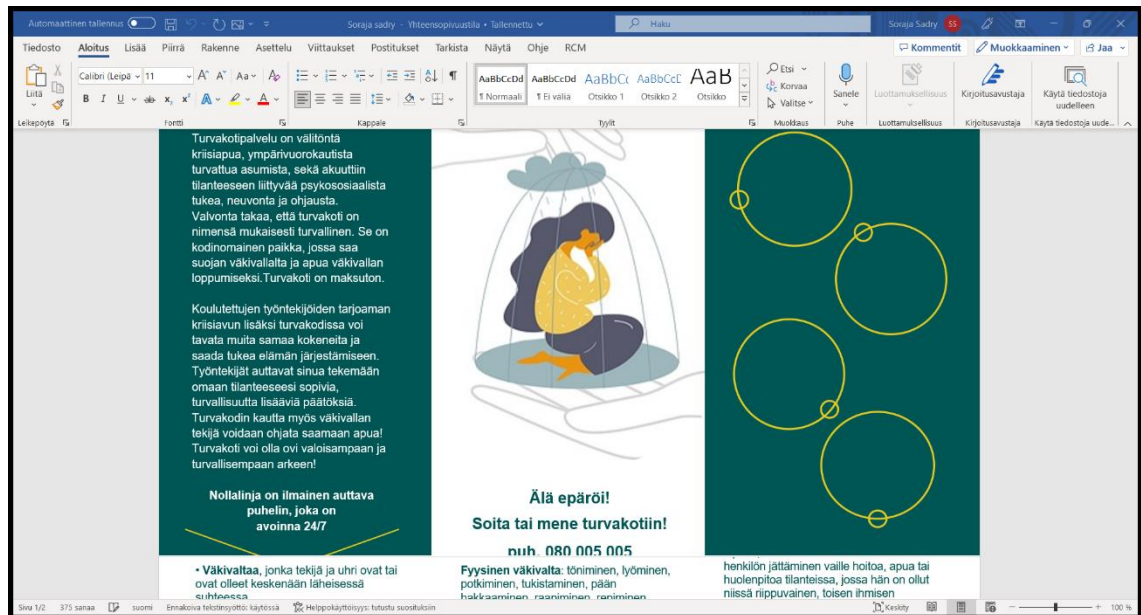

Kuva 2. Tunnista väkivaltaa.

Kuva 3. Tieto turvakodista ja ulospääsy väkivallasta.

Kun sain työelämätaholta palautteen Power Point versiosta, lähdin työstämään esitteen lopullista versiota. Siihen minua auttoi minun mieheni. Esite on tehty Word sovelluksen avulla (Kuva 4).

Kuva 4. Esitteen lopullisen version työstäminen.

7 EETTISYYS JA LUOTETAVUUS

Opinnäytetyöni koko prosessissa pyrin huomioida sekä eettisyyttä ja luotettavuutta. Kaikista mahdollisista kysymyksistä, haasteista tai seikoista otan huomioon työelämän yhteistyökumppanin asiantuntijoiden mielipiteitä. Minusta oli oikein neuvotella ja asioida työelämätahon kanssa oppinäytetyön aikataulusta ja sen prosessin kulkusta. Olemme allekirjoittaneet sopimuksen yhteistyöstä työelämätahon Hertta turvakodin kanssa. Kunnioitin turvakodin sääntöjä ja myös sitoudun, noudata sopimuksen ehtoja loppuun asti. Alussa tavoitteena oli myös haastatella turvakodin asiakkaita, mutta prosessin aikana luovuin ajatuksesta. Sillä asiakkaiden haastattelu tuntui todella haasteelliselta. Siihen myös liittyi eettisiä kysymyksiä.

Luotettavuuden kannalta on tärkein lähteiden valitseminen ja niiden käyttäminen. Lähdeaineistoa voi arvioida alustavasti jo enne siihen perehtymistä sen mukaan, mikä on tiedonlähteen tunnettuus, mikä on lähteen ikä ja laatu ja sen uskottavuuden aste. (Vilkkä & Airaksinen, 2003, s. 72.) Opinnäytetyössäni suunnitelmassa

ja raportissa käytin monipuolisia lähteitä, sekä tuoretta, että noin sanottu vanhaa tietoa, sillä perehtyminen vanhaan aineistoon ja koko aiheeseen monipuolisesti perehtyminen tuo lisää luotettavuutta.

Kehittämispainotteisen työn luotettavuuden arviointiin ei ole yhtä oikeaa ohjetta. Tutkimus on kokonaisuus ja luotettavuuden kannalta siitä on kuitenkin löydyttävä olennaiset tiedot. Tärkeä on tulla ilmi ainakin tutkimuksen tarkoitus ja kohde, miten aineisto on kerätty, analysoitu ja raportoitu. (Tuomi & sarajärvi, 2009, s. 140–141.) Eettisyyden kannalta on tärkeää, että tutkimus on suunniteltu, toteutettu ja raportoitu yksityiskohtaisesti ja tieteellisten vaatimusten mukaisesti. Koin, että edellä mainitut asiat ovat toteutuneet opinnäytetyössäni. Olin koko opinnäytetyön prosessin ajan toiminut rehellisesti, huolellisesti ja tarkkuutta käyttäen.

8 POHDINTA

Aiheena lähisuhdeväkivalta, erityisesti maahanmuuttajanaisilla on monella tapaa haastava ja myös tärkeä. Maahanmuuttajanainen tulleessa Suomen, tuo mukaan omia kulttuuriin liittyviä tapoja ja arvonsa. Lähisuhdeväkivallasta puhuminen on vaikeata kaikille, myös kantaväestölle. Sen koetaan hyvin henkilökohtaisena asiana. Lähisuhdeväkivalta jää yleensä piiloon ja maahanmuuttajanainen esimerkiksi pelkkää väkivallan paljastumisen vaarantavan suoraan oman tai lasten elämäntilanteen tai se voi tuoda vaikeuksia turvapaikan saamiseen. Maahanmuuttajanaiset myös pelkäävät lapsiensa kannalta sillä, että lapsia otetaan huostaan.

Kyselyn perusteella turvakotien työntekijät hyvin toivat esille, että maahanmuuttajanaiset kohtaavat vaikeuksia suomalaisessa palvelujärjestelmässä. Työntekijöiden mukaan maahanmuuttajanaiset eivät ymmärrä eivätkä myöskään tiedä omista oikeuksistaan. Maahanmuuttajanaisille on epäselvää, mikä kaikki väkivalta on Suomessa laitonta. Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen on ensisijainen ja tärkeä asia, jonka kautta voi jatkossa mahdollisesti suojata itseään

lähisuhdeväkivallalta. Maahanmuuttajanaiset tarvitsevat tietoa siitä, että Suomen laissa väkivaltainen käytös ja lähisuhdeväkivalta on rikos, josta voi tehdä rikosilmoituksen. Työntekijät olivat siitä mieltä, että tiedon lisääminen ja eri auttamiskanavien markkinointi ovat aina mahdollisuus puuttua lähisuhdeväkivaltaan, jo pelkkää puhuminen tuo naisille itsevarmuutta ja rohkeutta.

Vaikka opinnäytetyöni kohderyhmänä ovat maahanmuuttajanaiset, mutta yhtä hyvin lähisuhdeväkivalta koskettaa myös miehiä. Pohdintaa voidaan ulottaa maahanmuuttajamiehiin, onko heillä tarpeeksi tietoa lähisuhdeväkivallasta. Myös miehen asema vaihtelee kulttuurista kulttuuriin, ja monissa kulttuureissa onkin näin, että miestä ajatellaan olevan perheen pää ja hänen sanansa on valta ja laki. Onko maahanmuuttajamiehillä tarpeeksi tietoa siitä, että esimerkiksi Suomessa jokaisella riippumatta sukupuolesta on oikeus omaan pankkitiliin, oikeus omiin verkkopankkitunnuksiin, oikeus omiin rahallisiin tukiin Kelasta, päivähoidon, esiopetukseen, oikeus olla turvassa, oikeus saada suojelun ja apua väkivallasta, joka tapahtuu sekä ulkona että lähisuhteessa tapahtuvasta väkivallasta.

Opinnäytetyön tekeminen tuki ammatillista kasvuni kehittämisprosessin ja uusien menetelmien opetteluun lisäksi myös aihepiirin valinnan osalta. Opinnäytetyön tekemisen myötä olen oppinut uutta tietoa ja varmuutta asiakkaan tukemiseksi sekä uutta näkökulmaa asiakkaan tarpeiden arvioimiseksi. Koska tein opinnäytetyöni yksin, koko prosessi tuntui haastavalta. Työelämätahton, ohjaajan ja ryhmän kanssa käytävät keskustelut sekä mieheni apu koko prosessin aikana olivat erittäin tärkeitä minulle. Heidän ansiostaan voin sanoa, että onnistuin ja saavutin tavoitteeni.

LÄHTEET

- Bildjuschkin, K., Ewalds, H., Hietamäki, J., Kettunen, H., Koivula, T., Mäkelä, J., Nipuli, S., October, M., Peltonen, J. & Siukola, R. (2020). *Väkivallankäsitteiden sanasto*. (Työpaperi 1/2020). Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Castaneda, A. E., Jokela, S., Lähteenmäki, M., Miettinen, T., Nieminen, S., Mäki-Opas, J., Kivi, N. & Santalahti, P. (2018). *Pakolaisten mielen-terveyden tukeminen Suomessa: PALOMA-käsikirja*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Elonen, N. & Korhonen, K. (2007). *Maahanmuuttajanaiset väkivallan kohteena*. Teoksessa Martikainen, T. & Tiilikainen, M. (toim.): *Maahanmuuttajanaiset: kotoutuminen, perhe ja työ*. Väestöliitto.
- Ensi- ja turvakotien liitto (i.a.-a). *Turvakodeissa myös huomioidaan maahanmuuttajat*. Saatavilla 11.5.2023 <https://www.enskalehti.fi/turvakodeissa-huomioidaan-myo-s-maahanmuuttajat/>
- Ensi- ja turvakotien liitto (i.a.-b). *Väkivaltaa kokeneiden vertaisten kohtaamisessa jaetaan kokemuksia ja aitoa ymmärrystä*. Saatavilla 4.4.2023 <https://ensijaturvakotienliitto.fi/blogi/vakivaltaa-kokeneiden-vertaisten-kohtaamisessa-jaetaan-kokemuksia-ja-aitoa-ymmarrysta/>
- Goodman, R. D., Vesely, C. K., Letiecq, B., & Cleaveland, C. L. (2017). Trauma and Resilience Among Refugee and Undocumented Immigrant Women. *Journal of counseling and development*, 95(3), 309-321. <https://doi.org/10.1002/jcad.12145>
- Hakkarainen, L., Lautjärvi, N., Raine, K., Storck, J., & Tihveräinen, S. (2019). Digitaalinen väkivalta parisuhteessa ja sen jälkeen: Opas väkivallan kokijalle, ammattilaiselle ja läheiselle. Naisten Linja Suomessa ry.
- Hansen, S., Sams, A., Jäppinen, M., & Latvala, J. (2016). Kunniakäsitykset ja väkivalta: Selvitys kunniaan liittyvästä väkivallasta ja siihen puuttumisesta Suomessa. Ihmisoikeusliitto.
- Heitamäki, J., Kaipainen, S., Koivula, T., Nipuli, S. & Peltonen, J. (2020). *Arvio turvakotien perhepaikkojen riittävästä määrästä ja kustannuksista*. Terveys ja hyvinvoinnin laitos. (Työpaperi 44/2020).

- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2010). *Tutki ja kirjoita*. Tammi
- Kanervo, M., Nurmi, R. & Gelbert, N. (2011). *Maahanmuuttajanaisen auttaminen*. Teoksissa R. Hannus, S. Mehtola, L. Natunen & A. Ojuri. *Veitsen terällä. Naiseus ja parisuhdeväkivalta*. Ensi- ja turvakotien liitto.
- Kyllönen- Saarnio, E. & Nurmi, R. (2005). *Maahanmuuttajanaiset ja väkivalta. Opas sosiaali- ja terveysalan auttamistyöhön*. Sosiaali- ja terveysministeriö.
- L 1354/2014. Laki valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141354>
- Lindman, S. 2015. *Väkivaltakulttuurin perintö. Sukupuoli, asenteet ja historia*. Gaudeamus
- Maahanmuuttovirasto (i.a.). Tilastot. Turvapaikkahakemukset. Saatavilla 21.08.2022 <https://tilastot.migri.fi/index.html#applications/23330/49>
- Marttala, P. (2011). *Parisuhdeväkivallan monet muodot*. Teoksessa R. Hannus, S. Mehtola, L. Natunen & A. Ojuri. *Veitsen terällä. Naiseus ja parisuhdeväkivalta*. Ensi- ja turvakotien liitto.
- Nolla Linja (i.a.). Turvakoti. Saatavilla 20.1.2023 <https://nollalinja.fi/turvakoti/>
- Ojuri, A., & Laitinen, M. (2015). *Turvakoti työnä: Selvitys Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistysten turvakotityön sisällöistä ja vaikutuksista*. Ensi- ja turvakotien liitto.
- Pääkaupunginturvakoti ry (i.a.). Turvakoti Hertta. Saatavilla 08.3.2023 <https://paakaupunginturvakoti.fi/turvakoti-hertta/>
- Rauta, A. (2005). *Maahanmuuttajat ja mielenterveyspalvelut*. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2005:3 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/71922/Selv200503.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Räty, M. (2002). *Maahanmuuttaja asiakkaana*. Tammi
- Siukola, R. (2014). *Miten puutun lähisuhdeväkivaltaan? Esimerkkinä päihde- ja mielenterveystyö*. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.
- Solotaroff, J. L., Pande, R. P., & Bank, W. (2014). Violence against women and girls: Lessons from South Asia. <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-0171-6>
- Tauro, T. & Van Dijken, M. (2009). Kunnia konfliktina. Näkökulmia ilmiön tunnistamiseen ja ennaltaehkäisyyn. Amoral hanke.

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2021). Turvakodit. <https://thl.fi/fi/palvelut-ja-asiointi/valtion-sosiaali-ja-terveydenhuollon-erityispalvelut/turvakoti-palvelut/turvakodit>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (i.a.-b). Väkivallan muodot. Lähisuhdeväkivalta. Saatavilla 02.02.2023 <https://thl.fi/fi/web/vakivalta/vakivallan-muodot/lahisuhdevakivalta>
- Terveyden ja hyvävoinninlaitos (i.a.). Maahanmuutto. Käsitteet. Saatavilla 22.08.2022 <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moni-naisuus/tyon-tueksi/kasitteet>
- Terveys ja hyvinvoinnin laitos (2018). Lasten, nuorten ja aikuisten kokemuksia väkivallasta. (Työpaperi 28/2018).
- Terveys ja hyvinvoinnin laitos (2020). Turvakotipalvelut 2019. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139988/Tr_17_2020_Korjattu%205.3.2021.pdf?sequence=8&isAllowed=y
- Tilastokeskus (i.a.-a). Maahanmuutto. Saatavilla 18.09.2022 <https://stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa.html>
- Tilastokeskus (i.a.-b). Maahanmuuttajat. Sukupuolijakauma. Saatavilla 26.10.2022 <https://stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa.html#sukupuolijakauma>
- Tuomi, J. & Sarajarvi, A. 2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi.
- Vilka, H. & Airaksinen, T. (2003). *Toiminnallinen opinnäytetyö*. Tammi
- Vilka, H. (2005). *Tutki ja kehitä*. Tammi.

Liite 1. Kysely turvakotien työntekijöille

Hei!

Olen sosionomiopiskelija Diakonia-ammattikorkeakoulusta. Olen tekemässä opinnäytetyötä, jonka aiheena on maahanmuuttajien lähisuhdeväkivalta. Opinnäytetyön tarkoitus on tehdä opas/ esite lähisuhdeväkivallasta ja siihen liittyvistä palveluista maahanmuuttajanasille. Opinnäytetyön kohderyhmä on maahanmuuttajanasit, erityisesti pakolaiset ja turvapaikanhakijat.

Haluaisin sähköpostikyselyn kautta tehdä tarvekartoituksen ja kysyä Sinulta asiantuntijalta, millaiselle oppaalle/ esitteelle on tarvetta?

Toivon sinun vastaamaan kyselyyn 30.11.2022 mennessä. Kyselyn jälkeen on tarkoitus pitää työpajatyypistä kokousta, jossa tapahtuu kyselyn tulosten kokoaminen ja oppaan/ esitteen lopullinen muoto.

Mikäli tarvitset lisätietoa kyselyyn liittyen, voit ottaa minuun yhteyttä sähköpostin kautta soraja.sadry@student.diak.fi

Kiitos!

Ystävällisin terveisin

Soraja Sadry

KYSELYLOMAKE

Millaista tietoa maahanmuuttajanasit tarvitsevat liittyen lähisuhdeväkivaltaan?

Millaista palvelua maahanmuuttajanasit tarvitsevat?

Mitä ajattelet oppaan/esitteen ulkonäöstä, muodosta ja koosta?

Liite 2. Esite auttamistyöhön.

Väkivallasta on mahdollista päästä irti!
Et ole yksin!

Turvakotipalvelu on välitöntä kriisiapua, ympärivuorokautista turvattua asumista, sekä akuuttiin tilanteeseen liittyvää psykososiaalista tukea, neuvonta ja ohjausta. Valvonta takaa, että turvakoti on nimensä mukaisesti turvallinen. Se on kodinomainen paikka, jossa saa suojan väkivallalta ja apua väkivallan loppumiseksi. Turvakoti on maksuton.

Koulutettujen työntekijöiden tarjoaman kriisiavun lisäksi turvakodissa voi tavata muita samaa kokeneita ja saada tukea elämän järjestämiseen. Työntekijät auttavat sinua tekemään omaan tilanteeseesi sopivia, turvallisuutta lisääviä päätöksiä. Turvakodin kautta myös väkivallan tekijä voidaan ohjata saamaan apua! Turvakoti voi olla ovi valoisampaan ja turvallisempaan arkeen!

Nollalinja on ilmainen auttava puhelin, joka on avoinna 24/7

Älä epäröi!
Soita tai mene turvakotiin!
puh. 080 005 005

**APUA LÄHISUHDEVÄKIVALTAAN
KOKENEELLE**

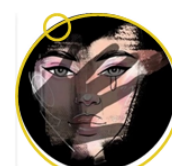
Lähisuhdeväkivalta

- **Väkivaltaa**, jonka tekijä ja uhri ovat tai ovat olleet keskenään läheisessä suhteessa.
- **Teko**, joka aiheuttaa tai voi aiheuttaa ruumiillista, seksuaalista, henkistä tai taloudellista haittaa tai kärsimystä.
- **Tapahtuu** usein kodeissa ja jää usein piiloon.
- **Väkivallan** tekijöitä läheisyydessä voivat olla puolison lisäksi veli, sisko, poikaystävä, isä, äiti, isäpuoli, äitipuoli, lapsi erityisesti aikuiset lapset.
- **Johtaa** tai voi hyvin todennäköisesti johtaa kuolemaan, fyysisen tai psyykkisen vammaan syntymiseen.
- **Väkivalta** on rikos.

Tunnista väkivaltaa!

- **Fyysinen väkivalta**: töneminen, lyöminen, potkiminen, tukistaminen, pään hakkaaminen, raapiminen, repiminen, ravistelu, pumpun- tai teräaseen käyttö tai fyysisellä väkivallalla uhkailu.
- **Henkinen väkivalta**: alistaminen, arvostelu, halveksunta, kontrollointi, sosiaalisen kanssakäymisen rajoittaminen, voimakas mustasukkaisuus, estäminen, tavaroiden hajottaminen, kotieläinten vahingoittaminen ja tai jollakin näistä tai esimerkiksi itsemurhalla uhkaaminen.
- **Seksuaalinen väkivalta**: raiskaus, raiskauksen yritys tai seksuaalisen kanssakäymisen eri muotoihin painostaminen tai seksiin pakottaminen, seksuaalisella väkivallalla uhkailu, seksuaalinen halventaminen, pornografiaan pakottaminen, ehkäisyn käytön kieltäminen, aborttiin pakottaminen tai seksuaalisen itsemääräämisoikeuden rajoittaminen.
- **Taloudellinen väkivalta**: itsenäisen rahankäytön estäminen, taloudelliseen päätöksentekoon osallistumisen estäminen, pakottaminen omien rahojen antamiseen toisen käyttöön, taloudellisella väkivallalla uhkailu tai kiristäminen.

Kaltointohtelu tai laiminlyönti: erityisesti lapsen, vanhuksen tai vammaisen henkilön jättäminen vaille hoitoa, apua tai huolenpitoa tilanteissa, jossa hän on ollut niissä riippuvainen, toisen ihmisen vahingoittaminen lääkkeillä, päihteillä, kemikaaleilla tai luottimella.

Kulttuurinen tai uskonnollinen väkivalta: uskonnollisen vakaumuksen pakottaminen, väkivallalla uhkaaminen tai sen käyttö uskontoon tai kulttuuriin viittaamalla, kuten ns. kunniaväkivalta, uskontoon liittyvillä asioilla uhkailu.

Kunniaan liittyvä väkivalta ilmenee kontrollointina, joka kohdistuu ystäväpiiriin, liikkumiseen, pukeutumiseen ja ajankäyttöön. Se on usein kollektiivinen ilmiö- isät, veljet, äidit ja tyttäret sekä koko suku ja yhteisö ovat väkivallan tekijöitä, kohteita tai yleisöä, jota varten väkivalta toteutetaan.

Pakkoavioliitto: tarkoittaa toisen tai molempien puolisoitten oman tahdon vastaista järjestettyä avioliittoa.